

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē araṇyakāṇḍē

॥ aṣṭādaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭādaśaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmēṇa tadanurōdhasyānaṅgikārē kṛtē sūrpaṇakhāyā
lakṣmaṇaṃ prati praṇayayācanā tēnāpi pratyākhyātāyāstasyāḥ
sītāṃ pratyākramaṇaṃ lakṣmaṇēna tasyā
nāsikākaraṇayōśchēdaśca

tāṃ tu sūrpaṇakhāṃ rāmaḥ
kāmapāśāvapāśītāṃ |
svēcchayā ślakṣṇayā vācā
smitapūrvamathābravīt || 3.18.1 ||

kṛtadārō'smi bhavati
bhāryēyaṃ dayitā mama |
tvadvidhānāṃ tu nārīṇāṃ
suduḥkhā sasapatnatā || 3.18.2 ||

anujastvēṣa mē bhrātā
śīlavān priyadarśanaḥ |
śrīmānakṛtadāraśca
lakṣmaṇō nāma vīryavān || 3.18.3 ||

apūrvī bhāryayā cārthī
 taruṇaḥ priyadarśanaḥ |
 anurūpaśca tē bhartā
 rūpasyāsyā bhaviṣyati || 3.18.4 ||

ēnaṃ bhaja viśālākṣi
 bhartāraṃ bhrātaraṃ mama |
 asapatnā varārōhē
 mērumarkaprabhā yathā || 3.18.5 ||

iti rāmēṇa sā prōktā
 rākṣasī kāmamōhitā |
 viśṛjya rāmaṃ sahasā
 tatō lakṣmaṇamabravīt || 3.18.6 ||

asya rūpasya tē yuktā
 bhāryāhaṃ varavarṇinī |
 mayā saha sukhaṃ sarvān
 daṇḍakān vicariṣyasi || 3.18.7 ||

ēvamuktastu saumitrī
 rākṣasyā vākyakōvidaḥ |
 tataḥ śūrpaṇakhīṃ smitvā
 lakṣmaṇō yuktamabravīt || 3.18.8 ||

kathaṃ dāsasya mē dāsī
 bhāryā bhavitumicchasi |
 sō'hamāryēṇa paravān
 bhrātrā kamalavarṇini || 3.18.9 ||

samṛddhārthasya siddhārthā
 muditāmalavarṇinī |
 āryasya tvam viśālākṣi
 bhāryā bhava yavīyasī || 3.18.10 ||

ētāṃ virūpāmasatīm
 karālāṃ nirṇatōdarīm |
 bhāryāṃ vṛddhāṃ parityajya
 tvāmēvaiṣa bhajiṣyati || 3.18.11 ||

kō hi rūpamidaṃ śrēṣṭhaṃ
 santyajya varavarṇini |
 mānuṣīṣu varārōhē
 kuryād bhāvaṃ vicakṣaṇaḥ || 3.18.12 ||

iti sā lakṣmaṇēnōktā
 karālā nirṇatōdarī |
 manyatē tadvacaḥ satyaṃ
 parihāsāvicakṣaṇā || 3.18.13 ||

sā rāmaṃ parṇaśālāyā -
 mupaviṣṭaṃ parantapam |
 sītayā saha durdharṣa -
 mabravīt kāmamōhitā || 3.18.14 ||

imāṃ virūpāmasatīm
 karālāṃ nirṇatōdarīm |
 vṛddhāṃ bhāryāmavaṣṭabhya
 na māṃ tvam bahu manyasē || 3.18.15 ||

adyēmāṃ bhakṣayiṣyāmi
 paśyatastava mānuṣīm |
 tvayā saha carisyāmi
 niḥsapatnā yathāsukham || 3.18.16 ||

ityuktvā mṛgaśāvākṣī -
 malātasadṛśēkṣaṇā |
 abhyagacchat susaṅkruddhā
 mahōlkā rōhiṇīmiva || 3.18.17 ||

tāṃ mṛtyupāśapratimā -
 māpatantīm mahābalaḥ |
 vigrhya rāmaḥ kupita -
 statō lakṣmaṇamabravīt || 3.18.18 ||

krūrairanāryaiḥ saumitrē
 parihāsaḥ kathañcana |
 na kāryaḥ paśya vaidēhīm
 kathañcit saumya jīvatīm || 3.18.19 ||

imāṃ virūpāmasatī -
 matimattāṃ mahōdarīm |
 rākṣasīm puruṣavyāghra
 virūpayitumarhasi || 3.18.20 ||

ityuktō lakṣmaṇastasyāḥ
 kruddhō rāmasya paśyataḥ |
 uddhṛtya khadgaṃ cicchēda
 karṇanāsē mahābalaḥ || 3.18.21 ||

nikṛttakarṇanāsā tu
 visvaramḥ sā vinadya ca |
 yathāgataḥ pradudrāva
 ghōrā sūrpaṇakhā vanam || 3.18.22 ||

sā virūpā mahāghōrā
 rākṣasī sōṇitōkṣitā |
 nanāda vividhān nādān
 yathā prāvṛṣi tōyadaḥ || 3.18.23 ||

sā vikṣarantī rudhiramḥ
 bahudhā ghōradarśanā |
 pragṛhya bāhū garjantī
 pravivēśa mahāvanam || 3.18.24 ||

tatastu sā rākṣasasaṅghasaṃvṛtaḥ
 kharamḥ janasthānagataḥ virūpitā |
 upētya taḥ bhrātaramugratējasamḥ
 papāta bhūmau gaganād yathāśaniḥ || 3.18.25 ||

tataḥ sabhāryamḥ bhayamōhamūrchitā
 salakṣmaṇamḥ rāghavamāgataḥ vanam |
 virūpaṇamḥ cātmani sōṇitōkṣitā
 śaśaṃsa sarvaḥ bhaginī kharasya sā || 3.18.26 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmīkiyē ādikāvye
 aranyakāṇḍe aṣṭādaśaḥ sargaḥ ||